

L'Esquella de la Torratxa

Any XL :: Núm. 2083

15 cèntims--Atrassats 30

Barcelona, 28 Novembre de 1918



PATRIOTISMES

—Bh?... què me'n diu d'aqueix entusiasme?
—Desengañarsus, sin nuestro apoyo no hariais nada.

Tintes bones callitats

UNIO, NUM. 3

Bazar DE LA Unión

Utils per a escriptori

BARCELONA

BLOKS NOTES BAZAR de la UNION

a DEU céntims Unió, 8-BARCELONA

Antoni López
Impressor

Impressions comercials
Treballs de totes menes

Olm, 8, interior
Telèfon 4115 A

ANTIGUO JARABE
Y
PILDORAS ANTIRREUMÁTICAS
"GUASCH"

Precio: 5 Ptas frasco

Depositarlo:

Laboratorio "GUASCH"

De venta:

SEGALÁ · Rambla San José, 14
HIJOS DE VIDAL Y RIBAS · Hospital, 2
FARMACIA DEL LICEO · San Pablo, 1
VICENTE FERRER Y CA Plaza Cataluña
FARMACIA LA CRUZ
en todas las buenas farmacias.

BLOKS NOTES BAZAR de la UNION

a DEU céntims Unió 8 BARCELONA

El mejor disolvente de los uratos
Asepsia de las vías urinarias
Ósticos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Rifus
Gota

UROMETINA
LAMBIOTTE HERMANOS
S. nomos Urotropina - Hexametileno tetramina Formina

PÍDASE

folleto expli-

cativo. Muestras

a los señores médicos

Agte gen.: S. NAVARRO

Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

TABARIN "MORITZ"

GRANS FESTES TABARINESQUES
RESTAURANT DE PRIMER ORDRE

Plaça Sepúlveda, 183 :: Telèfon 2044 A



REPRODUCCIONES ARTÍSTICAS

VIUDA DE P. BONET

FOTOGRAFADO AUTOTIPIA TRICROMIA

FOTOLITOGRAFIA

Aribau, 9. Interior

BARCELONA

Talonaris per a la rifa de Nadal

Carrer Unió, 3

BARCELONA



CRONICA

Militars de França



ACABAVA d'arribar de París el nostre admirable amic Pere Inglada. Mirà astorat els balcons embanderats, contemplà els traus plens de llacets, i va llegir les ressenyes dels àpets on se barrejava l'admiració per En Pantegruel i En Foch:

* —Sempre en plena paròdia.

Arribava de París, és a dir, del inenarrable París amb una corona d'aeriplans, que eren com els àngels de la victòria; París arrocegant en el paroxisme de la joia, els canons alemanys pels seus carrers; París, bell i enorme, tornant a pendre possessió del món i el món d'ell.

—I els militars—preguntarem.—¿sentiran l'engreïment del triomf?

L'Inglada, aleshores, i en resposta, ens digué:

—Escolteu bé lo que us vaig a dir: Els militars francesos no han tingut mai com ara la visió de la seva missió ciutadana. Us narraré, per exemple, la darrera anècdota de En Foch. Firmat l'armistici, En Clemenceau, abraçant an En Foch, li digué: «No sé ja que donar-vos. Teniu el bastó de marescal, el grau suprem de la llegió d'honor, totes les creus. Què podria fer per vos?». En Foch, somriguent, respongué an En Clemenceau: «Tutejeu-me».

L'Inglada, per tot comentari, pronuncià un: «Exquisit».

Però en Foch podia recullir la tradició elegant dels grans generals de França, del Turena i del Condé, però heu's-aquí un altre general dur, esquerp, implacable «meneur» d'homes, En Mangín, de «l'Àfrica». L'Inglada ens conta la seva visita an En Mangín, junt amb una missió de senadors yanquis. Aquests, no gaire discrets, començaren a fer al general preguntes no gaire mesurades.

—Escolti general, quan entraran a Alemanya ¿cometran, en represàlia, les mateixes brutalitats que els alemanys a França?

—Oh, no!

—Escolti general, sap quants mils milions han tornat a votar per la guerra? Escolti general...

En Mangín escoltava, pacientíssim, i al final del diàleg, els bons senadors volgueren retratar-se junl amb En Mangín:

—Escolti general ¿voldria sortir al jardí per a retratar-se amb nosaltres?

El general ferreny de l'Àfrica, accedí amb el més suau dels somriures francesos:

—Oh, sí! Ja saben vostés que a França el poder militar està sempre a les ordres del poder civil.

L'Inglada, tornà a repetir: «Exquisit!». Nosaltres comencem a sentir una certa tristesa recollint aquelles narracions de les terres veïnes, fortes i delicioses, pensant amb les nostres. I en el cafè de la rambla, lloc del diàleg, alçarem la copa, per a beure, per primera vegada, en honor de gent d'armes, dels generals de França.—PARADOX



EL TURRONAIRE I EL SENYOR ESTEVE

—No ho nego, no, tu ets molt alt; però jo soc molt federal.

MUNICIPALESCA

Més val enginy que força

Per sessió moguda i divertida, la del divendres, en que es celebrà a l'Ajuntament una de les famoses Juntes de vocals Associats.

Aquests senyors vocals, que lògicament haurien d'haver passat a l'història, es reuniren el divendres per a entendre en la aprovació de dos o tres assumptes, sancionats pel Consistori. Era la seva missió, rebatre, o rectificar lo fet per l'Ajuntament, que és el que la llei els assigna.

Figurava entre els acords solmesos a l'aprovació dels esmentats vocals, el Pressupost extraordinari de Sanitat, el laborat temps enrera, en lo més fort de l'epidèmia de «grippe» que tan funestes conseqüències tingué per la ciutat. Se senyalen en el Pressupost, per afrontar les atencions sanitàries 1.443,750 pessetes. Per a cobrir aquest total, crea l'Ajuntament un impost sobre els lloguers, que seran en tal motiu, objecte d'un arbitri anyal.

La sessió, fins a la presentació del Pressupost, i la consegüent taula d'ingresos, es desencapellà com una seda. Emprò, a l'arribar en aquesta part es vegé a la majoria dels vocals arrufar el nas, per lo que una veritat d'oposició als projectes sanitaris gonflà els despintats domassos que ornien les parets de la sala nova del Consistori. Ajudaren bona cosa a la desconfiança dels vocals les paraules dites en contra del Pressupost per alguns regidors, pels senyors Vinaixa, Oiralt, Martí Ventosa i Companys, notadament.

Temerós el senyor Durán i Ventosa de que esdevingués el ventitjol desfeta tramuntana que coronés el Pressupost, apel·là a una d'aquelles diabòliques pensades que han fet la celebritat d'alguns caciquets rurals. A un d'aquells recursos que al exaltar les corrents renovadores que en tots els ordres de la vida han d'imposar, tants cops ha condemnat la «Lliga Regionalista».

Són els Vocals Associats, en sa immensa majoria, ciutadans apacibles, poc avesats a les facècies, i a l'enrenou de la política. El cap de la minoria regionalista, que no té preu en lo d'apreciar i aprofitar qualsevol incident, cregué per a menar el Pressupost de Sanitat a terme, no hi havia altre medi que lluitar-se de la presència dels Vocals Associats, vista la negativa dels mateixos a deixar-se convèncer per a l'argumentació empleada per ell i alguns dels seus companys.

El senyor Durán i Ventosa, que es negà el dimecres a suspendre per més hores la sessió municipal, aconsellà el divendres als Vocals Associats que anessin a sopar... i que tornessin després a la Junta, segur no cal dir-ho, que donat el natural d'aquells, era difícil que s'avinguessin a sortir de casa per a reprendre les seves tasques fiscalitzadores.

I això passà. A dos quarts de dotze de la nit, quan se reprengué la sessió, no podia ésser la representació dels Vocals Associats més migrada. Lo desapacible de la vetlla, l'aiguat que calgué, contribuï a fer més migrat el nombre de Vocals que tornaren al Consistori.

Mercès a tal estratagema, aconseguí el senyor Durán i Ventosa l'aprovació del Pressupost. Amb aquest, el tribut equivalent a la cèdula sanitària. Ll fou donat, per tant, el pal·ladejar sense amoinos i disjutos, el petit triomf que una i altra cosa representen; sense més feina que l'espremer una mica l'enginy.

El succell aquesta vegada amb els Vocals Associats ens recorda lo passat anys enrera, quan enderrocaren dits regionalistes el concert famós de la calç, el guix i el ciment, elaborat pels radicals d'aquella època. Els vocals forçats divendres del Consistori, hi sigueren en aquella ocasió a deshora, sota tàlam. Anats a cercar, un a un, als propis domicilis, i acompanyats a Ca la Ciutat, en cotxe.

Divendres a la nit, mentre la pluja queia furieta, deia un amic nostre:

— Si el veinat conegués els seus interessos, aniria aquest vespre a cercar als Vocals Associats a casa seva amb una barca, que pagarien els ciutadans particularment,

JUST

A CAU...
D'ORELLA

La casa ministerial

Parlavem la setmana passada de la casa d'En Vicens Ferrer, a la que nomenavem la casa de les banderes. Doncs la curiositat ha trobat una altra casa que podríem dir de la predestinació ministerial.

Es el número 18 del carrer de Girona. En el segon pis viu En Cambó, i fou ministre. En el primer habita En Roig i Bergadà; i ja és també ministre. ¿Qui habitarà els altres pisos? ¿Quines ambicions pendran en l'ànima dels estadants que veuen pujar la Fortuna per la seva escala?

Serà el número 18 del carrer de Girona la casa-mascota dels polítics, i ja diuen que En Rodés ha emparaulat el primer pis que's desllogui.



LA MALA SOMBRA

— No'n tenia prou amb el remordiment, que ha de venir l'ombra d'En Bismarck a fer-me la santíssima!

Una aclaració

El senyor Amengual, amic del senyor Perpiñá, ens prega unes aclaracions al «cau d'orella» on referiem la juguesca perduda per l'esmentat senyor Perpiñá, de que no arribaria ni un soldat americà a França. I ens diu el senyor Amengual:

—La juguesca, en efecte, existeix; mes va ésser feta abans de que els Estats Units decidissin entrar en la guerra, i amb l'afirmació, per part del senyor Perpiñá, de que estaria content de perdre-la. Va consistir en un senzill esmorzar; i, firmat l'armistici, volgué pagar-me'l, més que com a compliment d'un deure, *en celebració de la victòria dels aliats*; i, tant és així, que espontàniament i generosament resolgué que fos públic, al restaurant de Can Ribas, i hi va associar, no sols la seva família, sinó a aliadòfils tan caracteritzats com En Miquel S. Oliver, En Marià Rubió, En Gaziol i En Joan Gubern.

Queda tancat l'incident.

La sòcia de l'Ateneu

S'ha fet sòcia de l'Ateneu la senyoreta Elena Jordi, que per dir-se Elena, nom clàssic, nom literari, i ademés Jordi, nom ben català, no cal dir que escau bellament en la dura masculinitat de les llistes d'ateneïstes.

La senyoreta Elena Jordi donant, una vegada més, prova de la seva maduresa de judici, ha ingressat en la secció de «Ciències morals», on esperem serà cordialment rebuda per tots els seus preclars membres.

Banderes

Els primers dies de la victòria ens planyíem tots de la manca de banderes, acusant als nostres industrials de no

haver sabut aprofitar un petit negoci. Igual que a París, que per una bandera s'han pagat cinquanta francs.

Però no tots els nostres industrials careixien de previsió. Així el senyor X. Com sigui que un nostre amic se planyés de la manca de banderes franceses, angleses, belgues, italianes, etc., l'industrial en protestà:

—Entri, entri en el meu magatzem i veurà si n'hi han de banderes. Totes aquestes peces ho són. De manera que si el públic no en té, és perquè li dona la gana.

El nostre amic preguntà aleshores:

—Però aquestes banderes ¿què són?

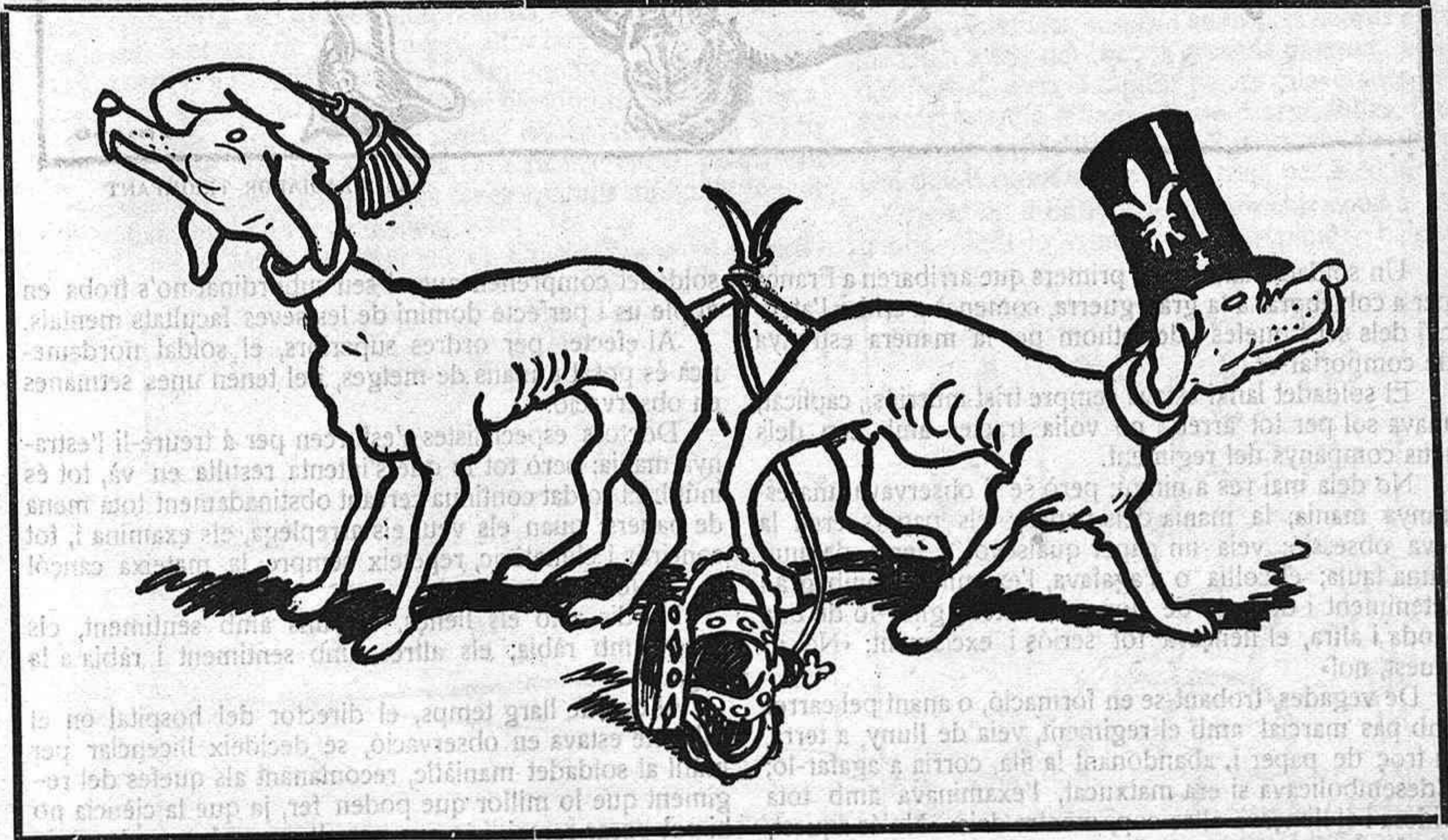
—Espanyoles.

—Ahl!

**El sorge maniàtic**

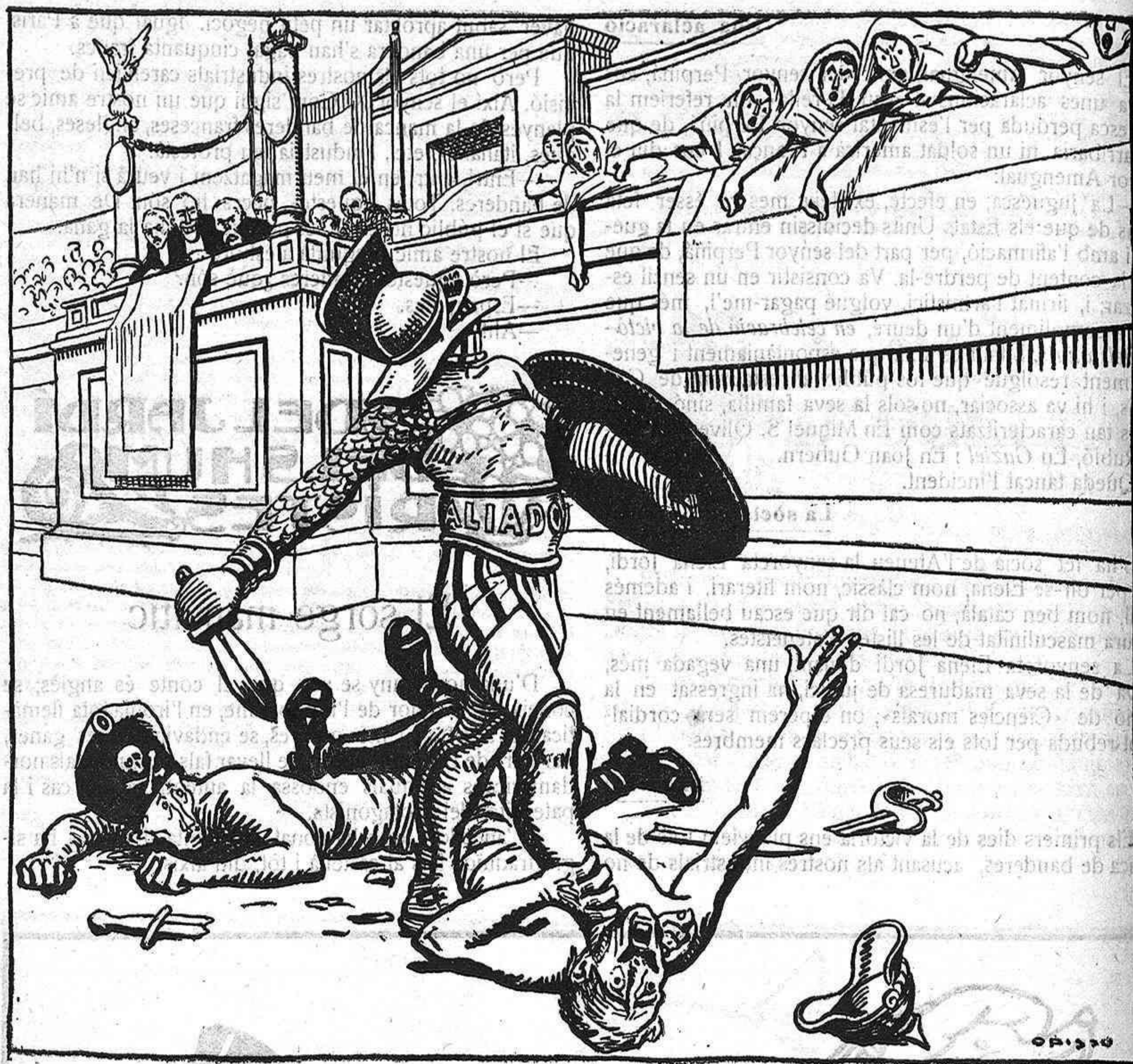
D'una hora lluny se veu que el conte és anglès; se coneix en la finor de l'humorisme, en l'ironia tota flemàtica del seu fons i, més que res, se endavina en les ganes, per part de l'anònim autor, de llevar fals testimoni als nord-americans als quals endossa la autenticitat del cas i la paternitat del protagonista.

L'anècdota, que ha donat ja la volta al món i ha sigut traduïda fins al castellà i tot, diu aixís:



L'UNIÓ DE LES DRETES

Lladrant a la Lluna.



EL GLADIADOR TRIOMFANT

Un soldadet ianki, dels primers que arribaren a França per a col·laborar a la gran guerra, començà a cridar l'atenció dels seus quefes i de tothom per la manera estranya de comportar-se.

El soldadet ianki estava sempre trist murriós,, capficat; anava sol per tot arreu i no volia tractes amb cap dels seus companys del regiment.

No deia mai res a ningú; però se li observava una estranya mania; la mania dels papers; els papers eren la seva obsessió; veia un paper qualsevol a terra, damunt d'una taula; el collia o l'agafava, l'examinava amb gran deteniment i després de donar-li voltes i girar-lo de una banda i altra, el llençava tot seriós i exclamant: «No és aquest, no!»

De vegades, trobant-se en formació, o anant pel carrer amb pas marcial amb el regiment, veia de lluny, a terra, un troç de paper i, abandonant la fila, corria a agafar-lo; el desembolicava si era matxucat, l'examinava amb tota avidesa i el llençava altre cop, mentre deia: «No és aquest, no!» I se'n entornava a la fila, tot trist i murriós.

Tant se repeteix aqueixa escena, que els quefes del

soldadet comprenen que el seu subordinat no's troba en el ple us i perfecte domini de les seves facultats mentals.

Al efecte, per ordres superiors, el soldat nordamericà és posat a mans de metges, i el tenen unes setmanes en observació.

Doctors especialistes s'esforcen per a treure-li l'estranya mania; però tot lo que s'intenta resulta en và, tot és inútil. El soldat continua cercant obstinadament tota mena de papers; quan els veu, els arreplega, els examina i, tot concirós i climatèric, repeteix sempre la mateixa cançó!

—No és aquest, no!...

I al dir això els llença, els uns amb sentiment, els altres amb ràbia; els altres amb sentiment i ràbia a la vegada.

Al cap de llarg temps, el director del hospital on el subjecte estava en observació, se decideix llicenciar per inútil al soldadet maniàtic, recomanant als quefes del regiment que lo millor que poden fer, ja que la ciència no hi pot posar remei, i ja que per altra part la seva bogeria no és perillosa; és passa-portar-lo cap a la seva terra i retornar-lo a casa.

Efectivament, li prenen les armes i demés efectes bèlics, i li entreguen la llicència.

Aleshores el soldat, al trobar-se sol, guaita el paper.

Il·luminat el seu rostre amb el més inefable dels somriures, se guarda el preciat document a la butxaca i exclama entre dents:

—Aquest!... Aquest sí que ho és!...—ADELA



L'Estat Major de la Casa Gran

EN CLAUDI PLANAS I FONT



Es el marescal de les tropes que operen a l'escalf de la nòmina benefactora. El guia de la nau municipalesca, que té en l'actual secretari un timoner aciençat i curós; a un funcionari amb personalitat inconfondible, de condicions verament excepcionals.

La política, que tot ho capgira i ho malmena, furtà a les lletres catalanes, i en la persona d'En Claudi Planas, a un meritíssim conreuador. A un prosista subtil; a un poeta d'una sensibilitat i una delicadesa exquisides.

Ben mirat, i dit sia sense el més lleu intent de ferir la memòria del qui fou don Manuel Planas i Casals, no té el Secretari de l'Ajuntament altra tara que l'haver sigut nebot de l'oncle, principal responsable de que el narrador vigorós de *La ventada*, el filòsof que immortalitzà a *Mestre Quisu*, romanguí apartat de les tasques que li són pròpies. De que engolfí la seva atenció en el pedruscal de la prosa oficinesca; les seves aptituds múltiples en el bat-i-bull de l'expedienteig.

Del Municipi de la vila de Gràcia, famós en la crò-

nica local de trenta anys enrera, vingué En Claudi Planas al nostre l'any 1897, època de l'agregació. La laboriositat, la claretat de judici, la seva bonesa excepcional, foren prous a esborrar seguidament el seu llinatge burocràtic. A Càla Ciutat, on es vol i es respecta al Secretari, llueix En Claudi Planas, des de fa una munió d'anys, amb llum pròpia i esplendorosa. Valent-nos d'un simil electoral, mai com ara apropiat, diríem que és En Claudi Planas secretari per l'article 29. Podríem estalviar-nos l'afegir res més.

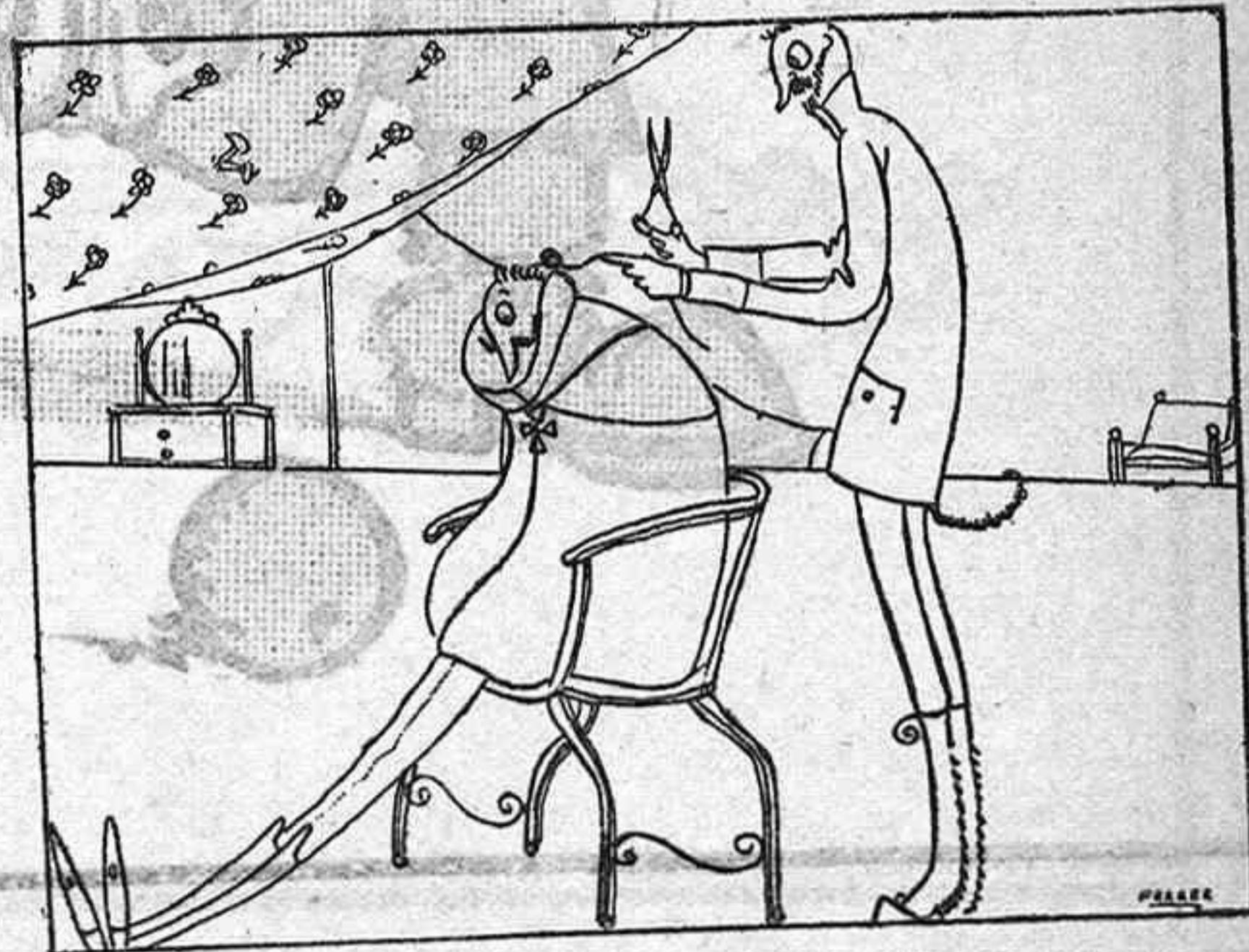
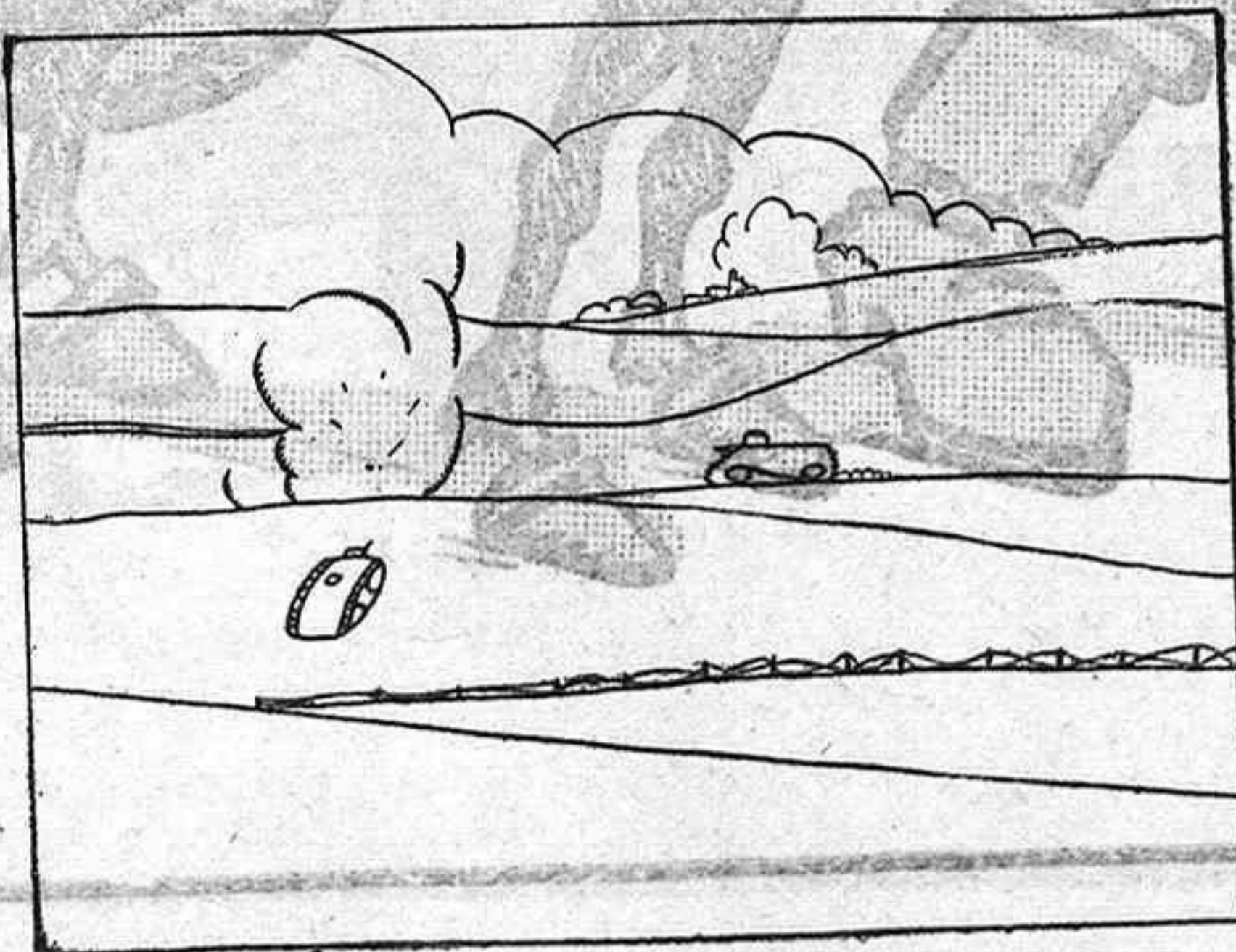


Es En Planas, sense cap mena de dubte, el mentor que caldria a l'Ajuntament, d'ésser l'engranatge municipal quelcom més que una olla de grills; de constituir la Corporació una còpia centuplicada del teler de Penèlope, on se desfa amb el cap lo que s'ha fet amb la cúa, i viceversa. Home dels nostres dies, d'una vivacitat i una concepció a l'alçada del seu natural expeditiu, té una visió amplíssima del que són els problemes i les necessitats de les modernes urbs. Dit està que sap, com ningú els defectes de que's dol l'administració, el peu de que la carraca municipal coixeja. La seva filiació com a Secretari, cas de que algú volgués establir-la, hauria de cercar-se lluny allà a mitjos del segle passat, quan ocupà el seient d'En Claudi Planas el Mestre Durán i Bas.



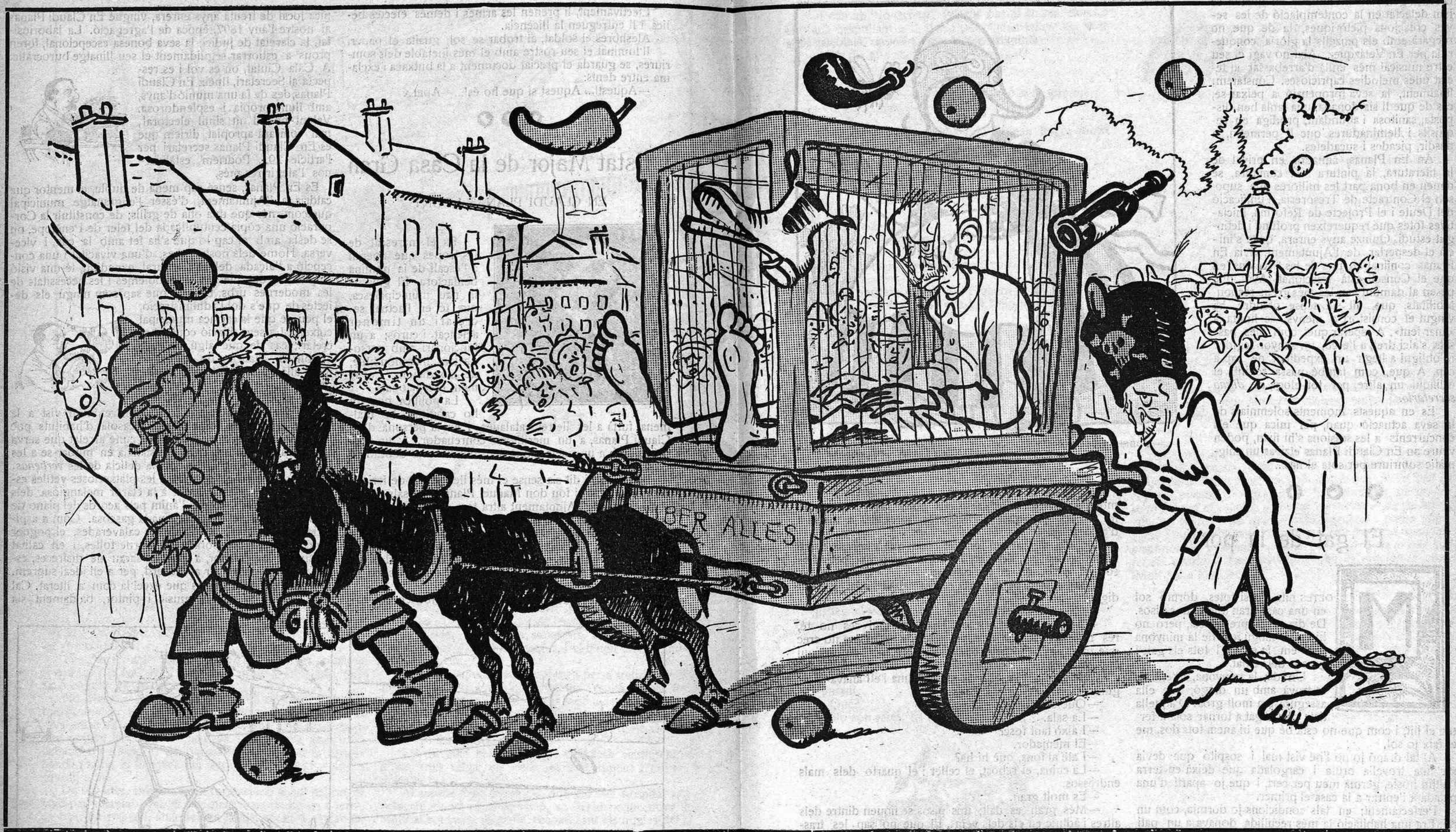
Això en l'aspecte públic. En l'ordre íntim, vist a la llar, és En Planas home plaent i casolà, d'habituds poc menys que patriarcals. Ho diu el culte arrelat que serva al bati i a les pantufles. La constància en mudar-se a les festes. El gust amb que frueix la delícia de les *verbenas*; l'incentiu que en ell desperten les platxerioses vetlles estiuenques passades al carrer a la claror melangiosa dels fanalets venecians, sospès l'ànim pels acords del piano de maneta i a tret del braç la gemada gaseosa. Com a aspiració cabal, i en el capítol de ses calaverades, el poguer concórrer en la temporada de Carnestoltes, i en calitat de simple espectador, a qualque sarau de disfreces, esplai que li suposa anar al llit tard, per a ell ideal suprem.

Hem dit d'En Planas que excel·la com a literat. Cal també oferir-lo com a music i pintor, baldament sia



Després de l'última «corrida»...

...ha pres la determinació de fer-se tallar la «coleta pel Diabla».



Càstic que mereixeria — l'ex Kaiser-emperadó —

i que el poble li donaria — si es posés a votació.

creença generalment admesa en quants se han delectat en la contemplació de les seves creacions pictòriques, la de que no ofegarà amb els pinzells la glòria conquerida per En Velázquez. Així no vagi el seu estre musical més enllà d'arrebassar al teclat unes melodies capricioses. Constatem, finalment, la seva propensió a peixar-se, cas de que li sia donada, una taula ben disposta, sanitària i abundant, pròdiga en requisits i lleminadures que li permetin, a desdir, picades i sucadetes.

An En Planas, aimador en privat de la literatura, la pintura i la confitura, se deuen en bona part les millores que suposen el Contracte de Tresoreria, l'unificació del Deute i el Projecte de Reforma, iniciatives totes que requereixen profund i detingut estudi. Quinze anys enrera, quan s'inicià el despertar de l'Ajuntament, vivia En Planas confinat en una de les Seccions en que el Consell està fraccionat. Avui, que pesen al damunt seu les més greus responsabilitats, que, dit sia sense ofendre, ha vingut el consistori a menys, se limita a «anar fent». A esperar que, com dies passats, s'alci dret, a l'escó, un senyor regidor i l'obligui a llegir un expedient de cap a cap. A que, com també passa sovint, el califiqui un altre, per tot elogi, de *digno secretario*...

Es en aquests moments solemniais de la seva actuació quan, per mica que els concurrents a les sessions s'hi fixin, poden veure an En Claudi Planas etzivar un enigmàtic somriure per sota el nas...



POBRETA HOLANDA!

—El Kaiser a casa!... Mala vespa ha vingut a picar-me.

El gat de la por



MOLTES nits, quasi totes, dormo sol en una casa gran que té tres pisos. De dia es sempre oberta, però no hi entra ningú fora de la minyona que em fa el llit, i tots els gats i gossos del veïnat.

Un dia la minyona, a l'entrar, es trovà amb un dragó, que ella assegura era molt gros. D'aquella data s'ha negat a tornar sola a fer-

me el llit, i com que no està bé que hi anem tots dos, me el faix jo sol.

Al tal dragó jo no l'he vist mai i sospito que devia ser una trovall brutada i cargolada que deixà en terra l'últim hoste, germà meu per cert, i que jo apartí d'una patada a l'entrar a la casa el primer.

Perfectament; en tals condicions jo dormia, com un rei. Era una habitació la més recullida, donava a un pati humit on creixien enredaderes grasses. No se sentia cap soroll del carrer ni les campanes de l'església. Unicament el sò escardalenc d'una esquella del convent de

monges conseguia travessar els porticons i burxar-me les orelles en aquelles delicioses hores de la mandra d'aixecar-se.

Un dia vingué un foraster i com que a la casa comú no hi havia espai, l'enviaren a dormir amb mi, per dissort, el col·locaren en ma cambra.

Quan entràrem, la porta estava esbadellada. Ell em digué:

—Carai! Mira, es obert.

—A casa es obert sempre. Dia i nit. Qui res no té, res no perd. Com que pel plaer de matar-me no crec que pugui ningú, ni tant sols tanco. Però en fi, en obsequi teu avui posaré el bernat. I el posí.

Caminàrem a la llum de ma espelma i ell anava preguntant:

—Què és això?

—La sala.

—I això tant fosc?

—El menjador.

—I allí al fons, què hi ha?

—La cuina, el rebost, el celler i el quarto dels mals endressos.

—Es molt gran.

—Més gran es dalt; uns pisos se figuren dintre dels altres i àdhuc en els dels veïns. El que no sap les trasqueres en aquesta casa es perdria escales amunt i avall.

—Home! I tú hi dorms?

—Es que jo les sé, les trasqueres. Au, anem al llit.

—Pujarem, jo arregli l'aigua per al en sent demà i ell s'anà despullant molt poc a poc. Quan estava no més amb calçotets, camisa i sabates, me preguntà:

—Vols dir que no hi ha ningú amagat?

—Em penso que no.

—N'estàs segur?

—Home, segur? No ho he vist, però crec que no.

—Vols dir? A mi em sembla...

—Què?

—Que pot-ser sí que hi ha algú. Hi han hagut molts surts.

—A mi si no'm roben la ignocència...

—Sí, però...

—Acabem. Deixem l'espelma, recorre el palau.

Agafa l'espelmatòria i surto. Aleshores ell em crida:

—Tú! Tú!

—Què vols?

—Deixa'm els mistos.

—Té.

Segueixo abaix, segueixo dalt, corro pel mig i a la fi torno dient-li:

—Veus borinot, ningú! Au! Fiquem-nos al llit.

De sobte m'adono que està tot tremolós i blanc com un full de paper.

—Què tens?

—Hi sentit trepitj.

—Devia ser jo.

—No, un trepitj suau, quiet.

—Vaja, home, vaja. Al llit.

Amb una esgarrapada em despullo i em capbuço en els llençols i ell fa el mateix. Jo bufo i apago el llum.

Ja m'adormia, quan el meu hoste m'advertí:

—Escolta!

—Calla.

—Escolta home.

Escolto i en efecte, un trap, trap, trap, se oïa.

—Done'm un misto.

—No'n tinc.

—Com s'enten?

—Mentres seguies la casa, tenia por d'estar-me a les fosques i els he gastat tots.

—Bona l'hem feta. Mira, tapa't el cap i dormim. Deuen ser les rates.

—Es que...

—Calla;

Jo feia el valent però tenia el cor oprimat. L'altre s'adormí i les petxades seguiren.

—Trap, trap, trap.

Per fi sento:

—Miau!

Jo que crido al poruc molt fort i es deixonda astorat preguntant:

—Què?

—No són rates. Es un gat.



ELS CATALANS SÓN REIVINDICATS DAVANT EL PARLAMENT FRANCÉS

Paraules del diputat català E. Brousse, extretes del seu magnífic discurs pronunciat en la Cambra de Diputats de França, sessió del 20 de novembre:

«Jo voldria, en pocs mots, reparar un oblit que, de persistir gaire temps més, semblaria una injustícia. Vui parlar-vos d'aquells que no tenint, particularment, res que reivindicar, han vingut plens d'entusiasme i de fe, a defensar en els llocs de la llegió estrangera, sota els plecs de la bandera tricolor, la causa del dret, de la justícia, de la humanitat i de la lliberació dels pobles oprimits.

«Els voluntaris catalans han complert heroïcament el seu deure al Marne, a l'Iser, al Soma, a Champagne, als Vosges, als Dardanels, a Salònica, a Macedònia, i per tot arreu han sigut ells els primers en donar la sang i la vida per la França immortal. (Llargos aplaudiments en tota la Cambra).

«El general Daugan i el coronel Rollet, qües de aquests llegionaris, m'han contat admirables fets de valentia portats a cap per aquests herois que jo he vist en el front, portant la forragera roja, tacada en sa pròpia sang i lluint al seu pit tota una constelació de medalles. «Quins braus! —me deien— quin coratge!... quina abnegació i quin menyspreu de la mort, han mostrat constantment aquests esplèndits voluntaris!»... Això és lo que han fet els catalans, i era necessari que es proclamés aquí. (Molt bé!... Molt bé!...).

«Quan, al bó d'una festa dedicada an aquests voluntaris, un diputat els digué que els alemanys intentaven una altra ofensiva terrible contra el seu sector, tots els braus catalans s'alçaren com un sol home i amb el puny clos picant a la taula, cridaren a chor: «I no passaran!»... I no han passat!... (Xardorosos aplaudiments).

«Jo endresso an aquests herois, la major part dels quals han mort per la França, l'homenatge del nostre més sentit agraiment i de la nostra admiració més entusiasta.» (Molt bé!... Molt bé!...).

Gràcies, bon amic Brousse.

Mercès als nostres voluntaris, els catalans d'Espanya haurem quedat relativament bé davant del món civilitzat.

Mercès a Vos, digne diputat dels catalans de França, tot això «constarà en acta» i tindrà, temps a venir, una relativa importància davant l'història.

Se us estima la finesa.

XARAU





LICEO

S'ha inaugurat la temporada de la *Casa Gran* i val a dir que l'Empresa pot estar ben satisfeta. El públic filarmònic de Barcelona ha respost admirablement a la crida. Dissabte a la nit, el teatre estava brillantíssim com en les grans solemnitats.

Les dues òperes que fins ara porten represes han constituït altres tants èxits per als artistes, la major part dels quals són prou coneguts de la parròquia per a que sigui precis entretenir-nos en consideracions crítiques.

Sols direm, i això és lo principal, que l'auditori va sortir-ne altament satisfet tant per lo que toca a l'interpretació dels cantants i l'execució de l'orquestra excelentment dirigida pel mestre Vitale, com per lo que respecta a la presentació escènica, encara que el primer dia s'hi notés alguna sensible deficiència.

Pot dir-se, en resum, que tant la brillant *Dannazione di Faust*, de Berlioz, com la delicada *Manon*, de Massenet, han sortit bastant rodonetes, distinguit-se, en la primera, la senyora Pasini, que és la mateixa gran artista de sempre, l'eminent Viglione-Borghese, excelent baríton, el distingit tenor Magnez i el baix senyor Giralt.

En *Manon* foren aplaudits amb justícia la cèlebre diva senyora Vyx, eminent actriu, gran cantatriu i dona guapa i elegant que en companyia del famós tenor Schipa i d'En Masini-Pierali foren els herois de la festa.

ROMEA

El més petit de tots, és una faula per a infants, faula no



TURISME POST-GUERRA

—Es hermosa aquesta Venècia, oi, mamá?
—Sí. I com devien perillar amb els submarins aquestes cases!...

escassa d'interès, encara que aqueix interès resulti a voltes excessivament tètric i impropí. El primer acte té un gran valor dramàtic i està molt ben tramata; però donat el caràcter que haurien de tenir aqueixos espectacles, nosaltres preferim els altres que abunden en escenes plàcides i alegres; nosaltres, i segurament la quitxalla també.

S'ha de confessar que En Josep M.^a Folch i Torres és un bon especialista en el gènere; domina la tècnica i dialoga amb espontaneïtat i gràcia, aquella gràcia serzilla, ingènua, infantívola que requereix aquesta mena d'obres.

El més petit de tots enclou una bona ensenyança al alcanç de les més tendres intel·ligències, com és el sentiment del sacrifici, del pietós heroisme dels humils, dels pobres de diners i rics de cor.

L'interpretació que hi donen els artistes de la colla d'En Giménez és molt acurada, fent-se aplaudir tots en general, però distingint-se d'una manera especial la senyoreta Fornés, que cada dia s'enfila un graó més en aqueixa escala del veritable art, tan difícil de pujar.

—Des de fa uns dies venen donant-se en aqueix teatre funcions populars, les tardes dels dies feiners. Sembla que ha sigut una bona pensada de l'Empresa, puix fins ara el públic ha respost admirablement.

—Demà vespre, estrena important: una comèdia en tres actes, d'En Alexandre Maristany: *La pluja d'or*, de la qual se'n tenen les millor notícies.

NOVEDADES

Segueix donant llet la vaca: i qui diu la vaca diu *La cançió del olvido*. Ens en alegrem i per moltes setmanes siga. Ara anuncien per estrenar ben aviat la opereta: *¡Si yo fuera rey!*

Desitgem a l'Empresa una bona sort; una sort tan bona com la que fins ara ha tingut amb la famosa opereta del mestre Serrano.

POLIORAMA

Un disbarat còmic d'En Muñoz Seca en col·laboració amb un tal Pérez Fernández, nom que (segons deia Clarin) podria molt ben ésser de «cualquier municipal de Oviedo», ha portat bastanta genteta al elegant teatre de la Rambla d'Estudis.

L'obra no és res; una poca substància. Però el diàleg està atapeït de xistos agafats pels cabells, d'aquells que el públic coreja amb rialles insidioses. I així se salven aqueixes obres que a dreta llei deuriem anar al fosso. Els autors se fumen del públic, el públic se fum dels actors... però les obres se salven. Qui ho entén, qui no ho entén.

En l'interpretació s'hi llueixen bastant els actors, sobresortint el gran Güell, la senyora Ortega i En Parreño.

ESPAÑOL

Han continuat durant la present setmana els dos èxits formidables *Montmartre* i *Bataneros en Comandita*; des de ahir dijous l'espectacle vé reforçat amb els celebrats *Balls russos*, que sagurament portaran una gran gentada al popular teatre paral·lelístic.

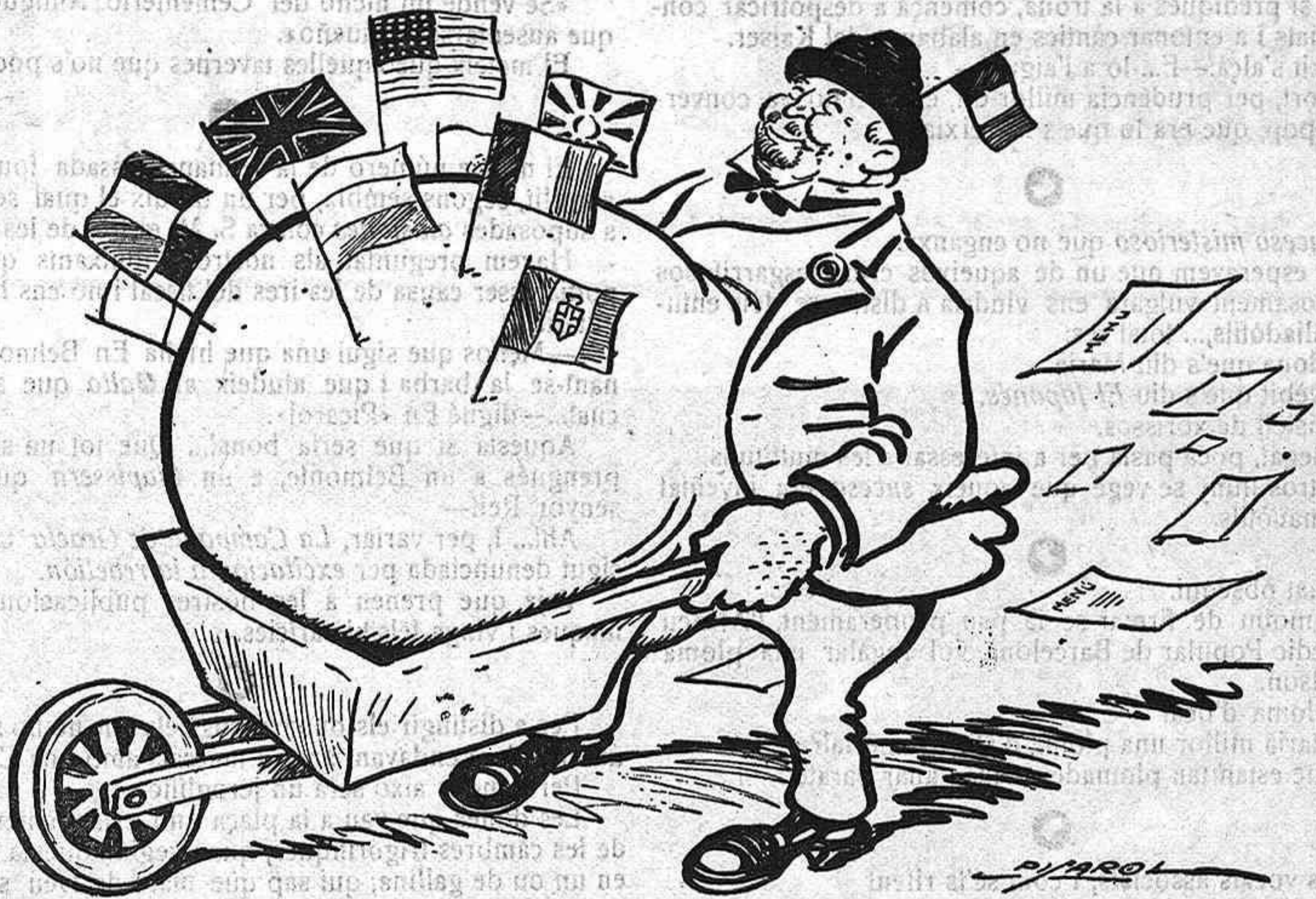
Sabem que un dia d'aquests se reproduirà l'hermosa comèdia d'En Rusiñol *El pati blau*, qual interpretació, tenint en compte que seran protagonistes la Vila i En Daví tindrà tots els caràcters d'un aconeteixement.

Ah, i molt aviat, el dia 6 segons tenim entès, s'estrenarà la grandiosa obra *El Catalá de la Mancha*, per a la qual estan pintant magnífic decorat exprofés els celebrats escenògrafs Junyent, Vilomara i Alarma.

GOYA

La señorita está loca, d'En Felip Sassone ha portat molta concurrència, principalment degut a l'excelent interpretació. Diumenge no hi cabia una agulla.

Per a abans d'ahir estava anunciada una solemnia estrena, *Don Juan, buena persona*, dels germans Quintero, amb motiu d'una funció en homenatge a Galdós. No tenim temps de parlar-ne; ho farem en el pròxim número.



L'ALIADÒFIL SATISFET

Resultat de tant dinar,
tant brenà i tant rеспopó...
ara per portar la panxa
necessito un carretó.

ELS DEPORTS

L'Espanya ens produí diumenge la mateixa impressió del *Barcelona*, quan fou batut darrerament. El d'un equip totalment eclipsat, o millor encara, un equip envellit i gastat, malgrat les injeccions de joventut que se li donen. Els blaus-granats tingueren ocasió de fer molts més *tantos*, i si no els feren és perquè tampoc ne saben més, car la manca de davanters és ja un mal crònic en tots els equips catalans.

En aquests partits com el de diumenge, hi han sempre individus disposats a esgargamellar-se i a fomentar les renunciïes, com si malhauradament no ho estessin prou. No succeï res perquè es guanyava; de lo contrari els representants armats de l'ordre s'haurien vist negres. L'ur tasca quedà reduïda a descompartir bonament a uns quants espectadors i a amparar la personalitat de l'àrbitre, que anava a pagar el despit dels derrotats.

No tingué el *match* la solemnitat requerida; s'hi destacaren coses boniques i elegants; altres no tan agradables, com són les travetes, colzes, punys, empentes, menaces al jutge, etcètera. Mes, en general, transcorregué fret. Això, afegit a les condicions del camp i del dia, en sortírem gelats del tot. Al revès dels del *Barcelona*; que els duri i sigui sempre així.

Citarem a dos sols individus, com a *sobresalientes*: pels guanyadors, En Costa, que estigué fet un monument; pels altres, En Bruguera; hi hagué qui comptà 400 xuts els trets per aquest xicot.

A Sabadell, el *Real* obtingué una total victòria; diumenge s'ho han de fer amb els rojos, encara que no creiem que aquests logrin alterar, per ara, el curs del Campionat; però passen coses tan estranyes en joc de pilota; que és molt aventurat fer-hi auguris.

Diumenge fou també festa grossa en el «Frontón Condal»; els nostres *amateurs* a la pilota basca celebraren el

dotzé aniversari de la seva *real* constitució; hi abundà el bell sexe, que sempre dóna més relleu a aquestes solemnitats.

Després dels partits hi hagué banquet, amb devassall de xampany i alegria.

Que sigui per molts anys!

STOP

ESQUELLOTS



Per festa aliadòfila entusiasta, el banquet del dissabte, organitzat per l'Associació General Francesa dels Mutilats i Reformatos de la Guerra.

El «Majestic Hotel d'Anglaterra» feia goig de debò.

Baix la presidència d'honor d'En Jofre, més de 500 començals, a l'hora dels brindis, corejaren tota mena de visques adequats a l'acte. Entre altres, parlà el nostre Rusiñol i ho feu, com sempre, en un tò satíric-sentimental que li valgué una formidable ovació. Se cantaren tots els himnes aliats i els *Segadors* i, per comiat de la festa el distingit bariton senyor Planas ens obsequià amb la *Marxa dels Peluts*, valenta composició del mestre Gironella.

Una gran festa, en resum.

Un gros èxit obtingué el submarí alemany U-C. 74, entrat al port de Barcelona.

Ja el dia de arribada una immensa multitud anà al moll a contemplar-lo.

A la tarde del dissabte, en mig d'un grupu que comentava els procediments dels pirates teutons, feu irrupció un capellà germanòfil.

Com si prediqués a la trona, començà a despotricar contra els aliats i a entonar càntics en alabança del Kaiser.

Un crit s'alçà:—F...-lo a l'aigua!

Per sort, per prudència millor dit, el còrb no va convertir-se en pop, que era lo que's mereïxia.

Un *suceso misterioso* que no enganxa.

Quan esperavem que un de aqueixos crims esgarrifosos i esgarrifosament vulgars ens vindria a distreure dels entusiasmes aliadòfils,... total res:

Una dona que's diu Maria.

Un nyèbit que's diu *El Japonés*.

I un cistell de xorissos.

Tot plegat, poca pasta per a interessar a les multituds.

D'un tros lluny se vegé que aqueix *suceso* era inventat pels germanòfils.

Adequat obsequi.

Amb motiu de firmar-se la pau properament, l'Ateneu Enciclopèdic Popular de Barcelona, vol regalar una ploma an En Wilson.

Una ploma d'oca?

No estaria millor una ploma d'àliga imperial?

Ara que estan tan plomades, deuen anar baratet.

Pobres vocals associats, i com se'ls rifen!

L'altre dia els regidors volien aprovar lo del pressupost d'higiene. Els vocals no hi estaven conformes i essent majoria, es clar, pressupost a terra.

Manera de fer-los la traveta?... Allargar la discussió fins a l'hora de sopar.

A l'hora de sopar una proposició: — Senyors vocals, vostès són gent de sa casa, la família deu esperar-los a taula, la sopa se'ls refreda. Vagin a casa a sopar i després tornin.

I, naturalment, després, amb una nit freda i plujosa com feia, no tornaren a Cà la Ciutat ni la meitat dels vocals associats.

Ja estava feta la traveta, i la votació fou guanyada pels il·lustres regidors.

Si això no es fer trampes amb llei, ni mail...

El Ministre de la Governació explica coses de Barcelona, de les quals el governador diu no sapiguer-ne res.

Diumenge va trobar-se un explosiu a punt de reventar a la Plaça de Catalunya.

La notícia ha tingut de venir de Madrid.

Ja és el comble del centralisme!...

Nostre amic, el distingit dibuixant Llorenç Bonet està a punt de celebrar una exhibició de caricatures que amb molt bon sentit nomena de «Crítica Político-Social».

Se tracta d'una sèrie de originals nous que formaran col·lecció i que es publicaran molt aviat.

Sembla que no trigarem gaire a tenir a Barcelona un nou gran rotatiu català.

Serà un diari-gràfic i d'extensa informació mundial. Se titularà «Diari de Catalunya», serà políticament independent i sortirà a la nit.

Preferiríem que fos declaradament *esquerrà*, però vaja... benvingut sigui a la palestra.

Vaia un anunciament més macàbric, el que portaven l'altre dia els diaris:

«Se vende un nicho del Cementerio Antiguo, por tener que ausentarse su dueño».

El mateix que aquelles tavernes que no's poden regentar.

El nostre número de la setmana passada fou denunciat i recullit, segons sembla, per un dibuix el qual senyalen com a suposades *alusiones* contra S. M. el Rei de les Espanyes.

Havem preguntat als nostres dibuixants quina làmina podia ésser causa de les ires del fiscal i no ens ho han sapigut dir.

—Menos que sigui una que hi ha En Belmonte ensabonant-se la barba i que aludeix al *Gallo* que s'ha tallat la cual...—digué En «Picarol».

Aquesta sí que seria bona!... Que tot un senyor Fiscal prengué a un Belmonte, a un *Llapissera* qualsevol, pel senyor Rei!—

Ah!... I, per variar, *La Campana de Gracia* també ens ha sigut denunciada per *excitació a la rebelión*.

Vaja, que prenen a les nostres publicacions per noies maques i vinga fèls'hi carícies.

Per a distingir els ous frescos dels que no ho són, aquests últims, d'ara endavant aniran marcats amb una C.

Per a molts això serà un jeroglífic.

Les dones que van a la plaça i no estàn enterades de lo de les càmbres frigorífiques, quan vegin aqueixa C. marcada en un ou de gallina, qui sap que mare-de-Déu se pensaran que això resigna.

A disset banquetes de la victòria ha assistit en pocs dies un amic nostre.

Al sortir de l'últim, ho deia:

—Ja no puc més. Així com als germanòfils els dibuixen amb la punxeta imperialista al cap, a nosaltres ens tindran de dibuixar amb la forquilla, com els de la Colla de Sant Mus.

Una forquilla, posada a l'orella, a tall de estilogràfica.

Quina feinada té el veterinari municipal aqueixos dies!... Vinga decomisar viandes: carn, bacallà, gallina, bolets, ous...

Quan hi havia guerra, els acaparadors, vinga donar-ho tot dolent i car.

Ara que hi ha pau, vinga donar-ho tot car i dolent.

Apa, senyor Batlle, cops d'estaca als acaparadors!...

Miri que si vostè no ho fa, ho hauran de fer els del *Soviet!*

Al *Paralelo* fou detingut un fulano que repartia papers que deien: «Abajo los amos».

I deia un dependent del Centre:

—*Abaix els amos*, no vol dir res.

I té raó. Pitjor seria que digués «arriba».

Perquè el dia que els amos siguin penjats a dalt dels fanals no seran pas *abajo*, que seran *arriba*.

Preguntaren a un xino si en el seu país hi havia bons metges.

—Molt dolents—respongué;—el millor és el doctor Ping que em salvà la vida.

—Com fou?

—Jo em trobava malat. Vaig cridar un metge, va receptar-me una droga i em vaig empitjorar. Jo que crido un altre metge; em recepta unes herbes, les prenc, i em creia morir-me.

Finalment vaig anar a cercar al doctor Ping.

—I el doctor Ping què?...

—El doctor Ping va dir-me que no podia venir a visitar-me. I m'he curat.